

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЗАПОРІЗЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Циклова комісія «Управління, права та гуманітарних дисциплін»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Запорізький
гуманітарний фаховий коледж
НУ «Запорізька політехніка»

Ірина КЛИМОВА Ірина КЛИМОВА

«23» *Іаз* 2023 р.

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

для вступників на основі базової середньої освіти

Програма розглянута та схвалена на засіданні циклової комісії
управління, права та гуманітарних дисциплін

Протокол від «23» *березня* 2023 р. № *8*

Голова циклової комісії *Ірина ПОТАЙЧУК* Ірина ПОТАЙЧУК

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка	3
2. Основні вимоги до підготовки вступників	5
3. Зміст програми співбесіди з української мови	6
4. Рекомендовані теми співбесід та контрольні запитання з української мови	9
5. Критерії оцінювання відповіді на співбесіді	12
6. Список рекомендованої літератури	13
7. Додатки	14

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму співбесіди з української мови для вступників до ВСП «Запорізький гуманітарний фаховий коледж НУ «Запорізька політехніка» (далі – Коледж), які отримали базову середню освіту (9 класів), розроблено на основі Положення для проведення співбесіди при зарахуванні до Коледжу та з урахуванням чинних програм з української мови: Українська мова. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. К.: Освіта, 2013 (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804), методичних рекомендацій щодо викладання української мови у 2022/2023 н.р.

У зв'язку з воєнним станом в Україні, у 2023 році співбесіда з української мови може бути проведена у двох формах: очній та дистанційній, з урахуванням необхідності створення безпечних і нешкідливих умов та дотриманням медико-санітарних вимог.

Дистанційна форма співбесіди з української мови проводиться за поважних причин: у разі перебування вступника на тимчасово окупованій території чи в зоні активних бойових дій; у разі перебування вступника за кордоном або в інших регіонах України, якщо з об'єктивних причин не можливо взяти участь у співбесіді очно. В інших випадках співбесіда з української мови проводиться очно на території коледжу з урахуванням зазначених вимог.

Дистанційна форма співбесіди з української мови буде проведена з використанням способу дистанційного зв'язку (Zoom-конференція, Google Meet відеозустріч тощо). Обов'язковою умовою є чіткий он-лайн відеозв'язок. Вступник заздалегідь обирає приміщення, де він зможе виконати всі умови співбесіди (відповісти на питання).

Фіксацією результатів співбесіди з української мови при дистанційній формі є відеозапис, скріншоти та інші. Про здійснення способу фіксації співбесіди з української мови вступники попереджаються завчасно до його початку.

Також до початку співбесіди з української мови проводиться ідентифікація особи, що підключилась дистанційно. Тому вступник повинен продемонструвати на камеру документ, що посвідчує його особу.

У разі неможливості ідентифікації вступника, співбесіда з української мови у такому випадку не проводиться.

Програма співбесіди з української мови містить вимоги до рівня підготовки вступників з української мови, рекомендовані теми співбесід та контрольні питання з української мови, а також критерії оцінювання відповіді на співбесіді.

Програма складається з пояснювальної записки та основної частини. В основній частині подано перелік тем та питань, що охоплюють навчальний матеріал курсів української мови для 5-9 класів. Матеріал програми розподілено за такими розділами: «Фонетика», «Графіка», «Лексикологія», «Фразеологія», «Будова слова», «Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Орфоепія», «Орфографія».

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Вступники з курсу сучасної української мови повинні знати:

- місце української мови серед інших мов;
- фонетику як науку про фонетичну систему;
- українську абетку; звуки, букви, склади;
- класифікацію звуків;
- чергування голосних та приголосних в мовному потоці;
- основні правила української літературної вимови;
- основні правила української орфографії;
- вживання великої літери;
- написання слів разом, окремо, через дефіс;
- правопис прізвищ та географічних назв;
- правила написання апострофа;
- правила написання м'якого знака;
- правопис іншомовних слів;
- правила переносу;
- лексикологію, синоніми, антоніми, омоніми;
- українську фразеологію;
- морфологію як учення про частини мови;
- синтаксис як учення про словосполучення і речення;
- класифікацію простих і складних речень;
- пунктуацію;
- основні стилі української мови.

Вступники повинні володіти такими навичками та вміннями з української мови:

- говорити українською мовою з дотриманням правил літературної вимови;
- грамотно й охайно писати;
- виразно читати та наводити приклади;
- застосовувати теоретичні знання до конкретного мовного матеріалу;
- знаходити й обґрунтовувати орфограми та пунктограми;
- пояснювати фонетичні, лексичні, морфологічні, синтаксичні явища у прикладах;
- правильно ставити і пояснювати розділові знаки;
- правильно писати ділові папери;
- створювати та редагувати власний текст.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Фонетика. Графіка.

Голосні і приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки і глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків.

2. Лексикологія. Фразеологія.

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Загальноновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова. Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми. Типи словників.

3. Будова слова. Словотвір.

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова. Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові.

4. Морфологія.

Іменник як частина мови. Іменники власні й загальні, істоти й неістоти. Рід, число, відміни, відмінки іменників. Особливості вживання й написання відмінкових форм. Особливості творення іменників.

Прикметник як частина мови. Розряди прикметників за значенням. Ступені порівняння якісних прикметників. Повні та короткі форми якісних прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда та м'яка групи). Творення прикметників. Перехід прикметників в іменники.

Числівник як частина мови. Розряди числівників за значенням. Групи числівників за будовою. Відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Творення числівників.

Займенник як частина мови. Розряди займенників за значенням. Особливості їх відмінювання. Творення займенників.

Дієслово як частина мови. Вид, час, спосіб дієслова. Особові й числові форми. Дієслова I і II дієвідміни. Родові й числові форми дієслів.

Дієприкметник як особлива форма дієслова. Активні та пасивні дієприкметники. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник як частина мови. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників.

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням. Групи прийменників за будовою. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням

і синтаксичною роллю, уживанням і будовою.

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням.

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

5. Синтаксис.

Словосполучення і речення. Підрядний і сурядний зв'язок між словами та частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання, емоційним забарвленням, будовою, складом граматичної основи, наявністю другорядних членів, необхідних членів речення, ускладнювальних засобів.

Просте двоскладне речення. Підмет і присудок. Способи вираження підмета. Типи присудків. Способи вираження простого дієслівного присудка. Основні функції та способи вираження компонентів складеного присудка.

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні. Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот.

Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена.

Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення, зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами.

Складне речення. Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення. Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення.

Складнопідрядне речення. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники та сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень. Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами.

Безсполучникове складне речення. Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами реченнями.

Складні речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова.

Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

6. Стилїстика.

Стилї мовлення, їх основні ознаки, функції.

7. Орфоепія.

Вимова голосних (наголошених і ненаголошених). Вимова приголосних звуків. Вимова слів з апострофом.

8. Орфографія.

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення йо,ьо. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис н та nn у прикметниках, дієприкметниках і прислівниках, не, ні з різними частинами мови. Особливості написання числівників і займенників. Написання окремо (сполучень прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків).

9. Пунктуація.

Розділові знаки в кінці речення. Розділові знаки в простому й складному реченнях.

10. Розвиток мовлення.

Види мовленнєвої діяльності. Адресант і адресат мовлення. Монологічне й діалогічне мовлення. Усне й писемне мовлення. Основні правила спілкування. Тема й основна думка висловлення. Вимоги до мовлення. Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Мовні засоби зв'язку речень у тексті. Типи мовлення. Структура розповіді, опису, роздуму.

РЕКОМЕНДОВАНІ ТЕМИ СПІВБЕСІД ТА КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Фонетика. Голосні й приголосні звуки. Співвідношення звуків і букв.
2. Наголос. Основні правила наголошування слів.
3. Засоби милозвучності. Основні випадки чергування *у - в, і - й*.
4. Правопис м'якого знака.
5. Правопис апострофа.
6. Правопис великої букви, власних назв.
7. Правопис слів з ненаголошеними голосними.
8. Чергування голосних та приголосних звуків.
9. Подовження та подвоєння приголосних.
10. Спрощення в групах приголосних.
11. Правопис складних та складноскорочених слів.
12. Правопис слів іншомовного походження.
13. Правопис прізвищ українського походження.
14. Правила переносу слів з рядка в рядок.
15. Написання префіксів *с-, з-, роз-, без-, при-, пре-, при-*.
16. Зміни приголосних перед *-ськ (ий), -ств(о)*.
17. Однозначні і багатозначні слова.
18. Омоніми.
19. Синоніми.
20. Антоніми.
21. Діалектні слова.
22. Застарілі слова.
23. Неологізми.
24. Фразеологічний зворот.
25. Самостійні частини мови.
26. Службові частини мови
27. Закінчення іменників II відміни в родовому відмінку однини.
28. Правопис суфіксів іменників, прикметників, дієприкметників.
29. Написання складних прислівників.
30. Написання складних прийменників.
31. Написання частки *Не, Ні* з різними частинами мови.
32. Написання часток.
33. Написання складних сполучників.
34. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису.
35. Граматична основа речень. Другорядні члени речення.
36. Види простого речення.
37. Типи односкладних речень.
38. Розділові знаки при однорідних членах речення.
39. Розділові знаки в реченні з узагальнювальними словами при однорідних членах речення.
40. Кома між однорідними й неоднорідними означеннями.
41. Розділові знаки при відокремлених означеннях.

42. Розділові знаки при відокремлених прикладках.
43. Розділові знаки при відокремлених обставинах.
44. Розділові знаки при відокремлених додатках.
45. Кома перед обставинними порівняльними сполучниками.
46. Розділові знаки перед та після вставних слів, словосполучень, речень.
47. Розділові знаки при звертаннях.
48. Розділові знаки при прямій мові, діалозі та цитаті.
49. Кома в простому реченні.
50. Кома в складному реченні.
51. Класифікація складних речень.
52. Написання двокрапки в складному реченні.
53. Написання тире в простому та складному реченні.
54. Написання крапки з комою в простому та складному реченні.
55. Відношення між частинами складносурядного речення.
56. Види підрядних речень.
57. Стили сучасної української літературної мови.

Контрольні питання

1. Які винятки із правил про написання апострофа і м'якого знака?
2. Які правила написання апострофа і м'якого знака в словах іншомовного походження?
3. У чому особливість написання складних власних назв?
4. Написання яких ненаголошених голосних найчастіше призводить до помилок? Чому?
5. Які чергування приголосних відбуваються при словозміні і словотворенні?
6. Що таке «відкритий» і «закритий» склад? Які правила чергування голосних звуків пов'язані з цими поняттями?
7. У яких випадках відбуваються чергування з нулем звука?
8. У чому відмінність між явищами подвоєння внаслідок збігу приголосних і подвоєння внаслідок подовження приголосних? Як ці процеси впливають на правила переносу слів з рядка в рядок?
9. У яких групах приголосних і за яких умов відбувається спрощення? Назвіть винятки.
10. Які основні правила написання складних і складноскорочених слів?
11. Які основні закономірності написання прізвищ в українській мові?
12. Які чинники визначають правила переносу слів з рядка в рядок?
13. Перед якими приголосними префікс з- переходить у с-?
14. У яких словах пишемо префікс прі-?
15. Які зміни відбуваються перед *-ськ (ий)*, *-ств(о)*? Наведіть приклади.
16. У яких випадках іменники чоловічого роду II відміни з нульовим закінченням у формі родового відмінка мають закінчення *-а (-я)*, у яких *-у(-ю)*? Чим зумовлена наявність в мові подвійних варіантів закінчень?
17. Які дієприкметники мають обмежене використання в українській мові?

18. Яким чином написання прислівників, сполучників, часток пов'язане з їх структурою?
19. З якими частинами мови найчастіше заперечні частки пишуться окремо?
20. Що є визначальним для написання заперечної частки з прикметниками і дієприкметниками?
21. Як впливає наявність у реченні і позиція щодо однорідних членів узагальнювального слова?
22. Які правила вживання розділових знаків при повторюваних єднальних сполучниках у реченнях з однорідними членами?
23. Чим найчастіше у реченні виражаються відокремлені означення і обставини? Що впливає та визначає розділові знаки в таких реченнях?
24. Які основні правила написання прикладок?
25. Що виражають вставні слова у реченні? Як вони оформлюються в реченні?
26. Якими за структурою бувають звертання? Які розділові знаки при звертаннях?
27. Які відмінності при оформленні прямої мови, діалогу і цитати?
28. У яких випадках у реченні ставиться двокрапка, а у яких - тире?
29. Які правила оформлення на письмі складних безсполучникових речень?
30. Як оформлюються на письмі неповні речення?
31. У чому відмінність між словосполученням і реченням?

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ НА СПІВБЕСІДІ

Співбесіду з кожним вступником проводить комісія. Стороннім особам без дозволу голови Приймальної комісії доступ до аудиторій, де проводяться співбесіда категорично заборонений.

Вступнику на співбесіді задають щонайменше три питання. У разі, якщо за отриманими відповідями члени комісії не можуть встановити рівень знань вступника, йому можуть бути задані додаткові питання.

Крім того, зі вступником під час співбесіди може оговорюватися його мотиваційний лист, а також може бути запропоноване для виконання практичне (творче) завдання з конкурсного предмета.

У процесі дистанційної співбесіди вступнику можуть демонструватися певні матеріали з метою отримання необхідних відповідей.

Під час співбесіди поставлені питання записуються в аркуші співбесіди (додаток 1). Екзаменатори відмічають в аркуші співбесіди правильність кожної відповіді вступника, яка оцінюється за шкалою «задовільно», «незадовільно» або згідно визначених критеріїв оцінки.

Після закінчення співбесіди аркуш співбесіди підписується екзаменаторами та вступником (у разі дистанційної співбесіди про це робиться позначка).

За результатами співбесіди виставляється одна позитивна оцінка за шкалою 100-200 (з кроком в один бал) або ухвалюється рішення про негативну оцінку вступника («незадовільно»).

Оцінювання знань вступників за 200 бальною шкалою проводиться в таких межах: 150 балів – оцінювання відповідей на запитання, 50 балів – оцінювання відповіді на практичне (творче) завдання.

Вступник допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо кількість отриманих балів становить не менше 120.

Інформація про результати співбесіди оголошується вступникові в день її проведення.

Перескладання співбесіди не допускається.

Вступники, які отримали рекомендації до зарахування за результатами співбесіди, повинні виконати вимоги до зарахування у терміни, що визначені Правилами прийому відповідного року вступу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Олійник С. Українська мова та література. Довідник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2017. 576 с.
2. Дияк О. В. Довідник для абітурієнтів та школярів з української мови : навч. посібник. К.: Літера ЛТД, 2018. 464 с.
3. Авраменко О. М. Українська мова та література. Довідник. Завдання в тестовій формі: Іч. / О.М. Авраменко, М.В. Блажко. К.: Грамота, 2017. 560 с.
4. Глазова О. П. Українська орфографія : навч. посібник. Харків: Ранок, 2005. 384 с.
5. Козачук Г. О. Українська мова для абітурієнтів : навч. посіб. 7-ме вид., стереотип. К.: Вища шк, 2006. 287 с.
6. Парашич В. В. Українська мова. Довідник старшокласника та абітурієнта. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. 272 с.
7. Фурдуй М. І. Українська мова. Практикум з правопису : навч. посібник / За ред. В. В. Різуна. К.: Либідь, 2003. 272 с.
8. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. К.: Освіта, 2002. 254 с.
9. Орфографічний словник української мови: Близько 120000 слів / Уклад.: С. І. Головащук, М. М. Пещак, В. М. Русанівський, О. О. Тараненко. К.: Довіра, 2010. 864 с.
10. Словник іншомовних слів / Укладачі: С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. К.: Наук. думка, 2000. 680 с.
11. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. К.: Наук. думка, 2007. 288 с.

Оцінювання співбесіди	
Відповіді на запитання (макс. 150 балів)	Відповідь на практичне завдання (макс. 50 балів)
1.	1.
2.	2.
3.	3.
	4.
	5.

Підпис вступника _____

Підсумкова кількість балів _____

Екзаменатори:

_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)